

Ορόσημα Μαιευτικής &
Γυναικολογίας

Archibald Donald (1860-1937) - William Edward Fothergill (1865-1926) Εγχείρηση Manchester

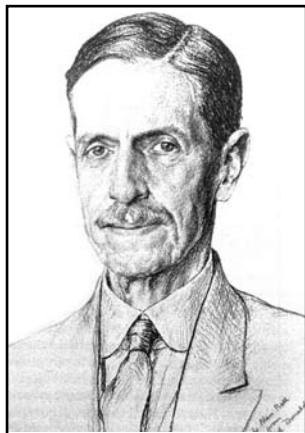
Σ.Ι. Μανταλενάκης

Ο Archibald Donald θεωρείται ότι είναι εκείνος που επιχείρησε και εφάρμοσε για πρώτη φορά τη γυναικολογική εγχειρητική τεχνική με την ονομασία Manchester. Το όνομα προήλθε από τη βιομηχανική πόλη της Αγγλίας, στην οποία εκτελέστηκε για πρώτη φορά με επιτυχία από τον Donald. Γεγονός είναι ότι ο Donald, πριν από την εφαρμογή της μεθόδου, είχε επισκεφθεί την κλινική του καθηγητή της Γυναικολογίας Dührssen στο Βερολίνο και του δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσει τις γυναικολογικές κολπικές επεμβάσεις της γερμανικής σχολής, που προηγούνταν εντυπωσιακά σε διεθνές επίπεδο στο θέμα της ανάπτυξης των διακολπικών εγχειρητικών τεχνικών. Τα σημαντικά πλεονεκτήματα της εγχείρησης Manchester, σε σχέση με την κολπική υστερεκτομία, είναι ότι εφαρμόζεται πριν από την εμμηνόπαυση σε σχετικά νέες γυναίκες, διατηρείται η μήτρα, ενώ δε διανοίγεται το περιτόναιο. Πρακτικά είναι ένας συνδυασμός πρόσθιας και οπίσθιας κολπορραφίας με ακρωτηριασμό του τραχήλου, με την προσθήκη της ιδιαίτερα σημαντικής στήριξης του κολοβώματος στους βασικούς συνδέσμους (Mackenrodt) της μήτρας. Είναι μια εγχείρηση που προσωπικά έχω επιλέξει και εφαρμόσει σε πολυάριθμες περιπτώσεις με απόλυτη επιτυχία, χωρίς να με απογοητεύσει ποτέ. Την εγχείρηση αυτή οι μαθητές του καθηγητή Ν. Λούρου δεν την έχουν εφαρμόσει, γιατί δεν τη διδάχτηκαν ποτέ. Δεν είναι, όμως, απαραίτητο ένας έμπειρος χειρουργός να διδαχθεί μια εγχείρηση για να την εκτελέσει. Είναι μια πολύ απλή χειρουργική τεχνική, απόλυτα ασφαλής και το αποτέλεσμά της μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο.

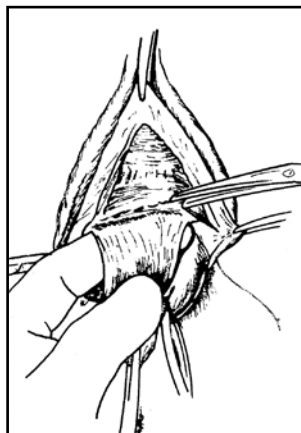
Αναφέρεται ότι ο Donald την πρώτη επέμβαση την έκανε στις 30 Ιουλίου του 1888 στο Royal Infirmary του Manchester και τη διαμόρφωσε με την πάροδο του χρόνου. Τη δημοσίευσε μετά 20 χρόνια το 1908 σε άρθρο με τίτλο: "Operation in cases of complete prolapse", «Εγχείρηση σε περιπτώσεις ολικής πρόπτωσης»¹. Η δημοσίευση αυτή είναι συνοπτική και δεν καταγράφονται οι λεπτομέρειες της εγχείρησης. Λίγους μήνες μετά ο συνεργάτης του Donald, William Edward Fothergill περιέγραψε λεπτομερώς την εγχείρηση. Γι' αυτό κάποιοι την αποκαλούν με το όνομά του, αλλά ο Fothergill σεβόμενος το δάσκαλό του, που του την δίδαξε, δεν το αποδέχθηκε και επέμεινε στην ονομασία Manchester.

Ο Archibald Donald γεννήθηκε στο Edinburgh το Μάιο του 1860. Έλαβε την πανεπιστημιακή του εκπαίδευση στο πανεπιστήμιο της πόλης που γεννήθηκε. Μετά την αποφοίτησή του συνέχισε στο Βασιλικό Μαιευτήριο του Edinburgh την μετεκπαίδευσή του στη μαιευτική και γυναικολογία. Το 1885, μετά από κάποια διακοπή κατά την οποία χρημάτισε

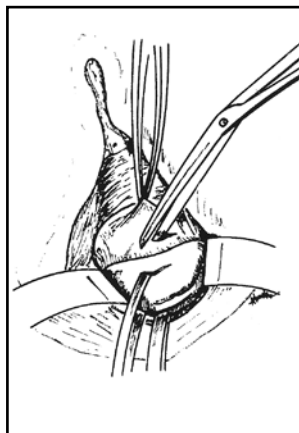
Αλληλογραφία:
Σ.Ι. Μανταλενάκης
Μητροπόλεως 38
54623 Θεσσαλονίκη
Τηλ./Fax: 2310 231433
E-mail: sergmant@otenet.gr
Κατατέθηκε: 23/10/07
Εγκρίθηκε: 12/11/07

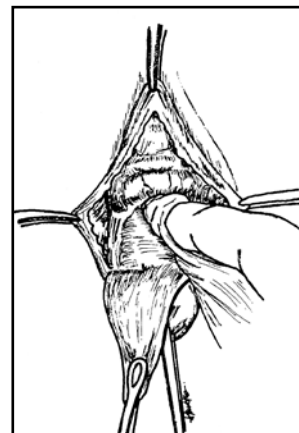
Εικόνα 1. Archibald Donald (1860-1937).

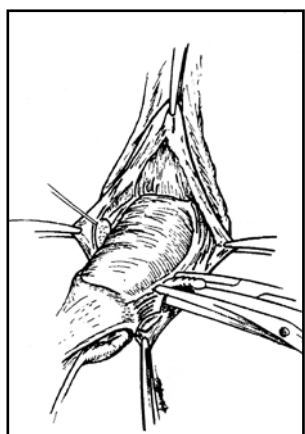
Εικόνα 2. Ρομβοειδής εκτομή ρομβοειδούς επιφάνειας κολπικού επιθηλίου.

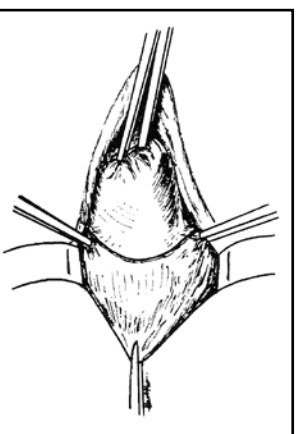
Εικόνα 3. Αποκόλληση της ουροδόχου κύστης από τον τράχηλο.

Εικόνα 4. Απώθηση της ουροδόχου κύστης.

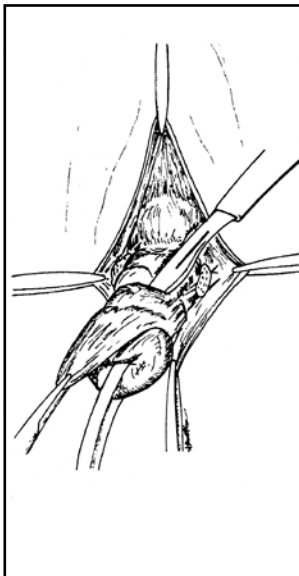
Εικόνα 5. Διατομή κατιόντων κλάδων της μητριαίας αρτηρίας μαζί με την πρόσφυση των βασικών συνδέσμων.

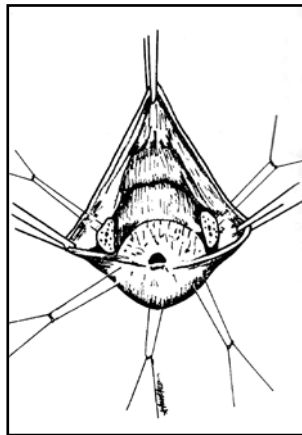
Εικόνα 6. Επέκταση κυκλικά της τομής γύρω από το πίσω μέρος του τραχήλου.

χειρουργός σε πλοίο, συνέχισε την ιατρική του εκπαίδευση στο νοσοκομείο St Mary's του Manchester. Μετά από τρία χρόνια παρακολούθησης έγινε μόνιμο μέλος του προσωπικού του Μαιευτηρίου του Manchester, ενός από τα μεγαλύτερα κέντρα μαιευτικής και γυναικολογίας της Αγγλίας. Ο Donald το 1912 διορίστηκε καθηγητής της μαιευτικής και γυναικολογίας στο πανεπιστήμιο του Manchester (εικόνα 1), θέση που διατήρησε μέχρι το 1925. Αξιόλογο υπήρξε το σύγγραμμά του "Introduction in Midwifery", «Εισαγωγή στη Μαιευτική», που είχε γραφτεί ειδικά για φοιτητές και μαίες, που έκανε 8 εκδόσεις. Μέχρι και το 1930, που ο Donald αποσύρθηκε από την ιατρική πράξη θεωρείται η εξέχουσα και αδιαφιλονίκητη φυσιογνωμία στη γυναικολογία του Manchester. Απεβίωσε τον Απρίλιο του 1937.

Ο William Edward Fothergill περιέγραψε, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, λεπτομερώς την εγχείρηση Manchester. Η πρώτη του δημοσίευση έγινε το 1908, την ίδια χρονιά με εκείνη της βραχείας δημοσίευσης του Donald. Ο τίτλος του Fothergill ήταν: "On the operative treatment of displacement of the pelvic viscera", «Περί της χειρουργικής θεραπείας στην αλλαγή θέσης των πυελικών οργάνων»². Ακολούθησαν δημοσιεύσεις πάνω στο ίδιο θέμα το 1913, το 1915 και η τελική το 1921 με τίτλο: "The end results of vaginal operations for genital prolapse", «Τα τελικά αποτελέσματα των κολπικών εγχειρήσεων για τη γεννητική πρόπτωση»³. Ο Fothergill στις δημοσιεύσεις του έδινε ιδιαίτερη σημασία στη συρραφή των βασικών συνδέσμων της μήτρας, τους οποίους είχε περιγράψει ο Mackenrodt το 1895, στο κολόβωμα του τραχήλου, που έχει αζωωτηριαστεί και αποτελεί το σημαντικότερο σημείο στήριξης του γεννητικού συστήματος. Αυτό ήταν ένα σημείο στο οποίο δεν είχε καθόλου αναφερθεί στη δημοσίευση του Donald. Η τεχνική που περιγράφεται στο άρθρο είναι εκείνη που προσωπικά εφαρμόζω. Αυτή δεν διαφέρει ουσιαστικά από την αρχική μέθοδο. Συνοπτικά η τεχνική είναι η ακόλουθη. Μετά από αφαίρεση ρομβοειδούς επιφάνειας κολπικού επιθηλίου με βάση τον τράχηλο, με κορυφή 1cm κάτω από την ουρήθρα (εικόνα 2) αρχίζει η χειρουργική εκτομή για την παρασκευή και αποκόλληση της ουροδόχου κύστης από τον τράχηλο (εικόνα 3). Ακολουθεί η απώθηση της ουροδόχου κύστης προς τα επάνω (εικόνα 4). Μετά συλλαμβάνονται με αιμοστατικές λαβίδες οι κατιόντες κλάδοι της μητριαίας αρτηρίας μαζί με την πρόσφυση των βασικών συνδέσμων στα πλάγια του τραχήλου, αποκολλούνται και απωθούνται προσεκτικά προς τα επάνω (εικόνα 5). Στη συνέχεια επεκτείνεται κυκλικά η τομή γύρω από το πίσω μέρος του τραχήλου και απωθείται το κολπικό επιθήλιο προς τα πίσω, οπότε αποκαλύπτεται πλήρως ο τράχηλος (εικόνα 6).

Εικόνα 7. Εκτομή του τραχήλου.

Εικόνα 8. Ραφές Sturmdorf τοποθετούνται στο πρόσθιο και οπίσθιο κοιλιακό τοίχωμα, ενώ έχει προηγηθεί η στερέωση των κολοβωμάτων των βασικών συνδέσμων στο κοιλιακό τοίχωμα.

Εικόνα 9. William Edward Fothergill (1865-1926).

Μετά την τοποθέτηση των απολινώσεων με ράμμα πολυγλυκολικού οξέος Νο 0 τα ράμματα κρατούνται. Έπειτα γίνεται ακρωτηριασμός του τραχήλου ανάλογα με την επιμήκυνσή του, στο ύψος περίπου του έσω τραχηλικού στομίου (εικόνα 7). Ακολουθεί η ανάταξη της ουροδόχου κύστης με τη στερέωσή της, ώστε να διατηρηθεί ψηλά με διακεκομμένα ράμματα πολυγλυκολικού οξέος Νο 3/0. Μετά γίνεται η συρραφή των

κρημνών του κοιλιακού επιθηλίου με διακεκομμένα ράμματα πολυγλυκολικού οξέος Νο 0. Στη συνέχεια τα κολοβώματα των βασικών συνδέσμων στερεώνονται στο άνω τμήμα του κολοβώματος του τραχήλου.

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους κρημνούς του πρόσθιου κοιλιακού τοιχώματος, για να γίνει μετά σωστά η επικάλυψη του ακρωτηριασμένου τραχήλου.

Η επικάλυψη του τραχηλικού κολοβώματος γίνεται συνήθως με δύο ραφές Sturmdorf, που τοποθετούνται στο πρόσθιο και οπίσθιο κοιλιακό τοίχωμα και περνούν από το τραχηλικό στόμιο και επιστρέφουν διά μέσου του τραχήλου στη σύστοιχη πλευρά του κοιλιακού τοιχώματος, ενώ έχει προηγηθεί η στε-

ρέωση των κολοβωμάτων των βασικών συνδέσμων στο κοιλιακό τοίχωμα (εικόνα 8). Στις δύο γωνίες συνήθως τοποθετούνται όμοιες ραφές με προηγούμενες ή απλές ραφές. Έτσι με αυτό τον τρόπο ραφής, αφού δεθούν τα ράμματα, το κοιλιακό τοίχωμα τραβιέται μέσα στο τραχηλικό στόμιο και επικαλύπτει τελείως το κολοβώμα του τραχήλου. Η εγχείρηση συμπληρώνεται με κολποπερινεορραφία.

Ο William Edward Fothergill γεννήθηκε στο Southampton στις 4 Οκτωβρίου του 1865. Ο Fothergill ανήκε σε ιατρική οικογένεια και υπήρξε ιατρός 6¹⁵ γενεάς. Γράφτηκε στην ιατρική σχολή του πανεπιστημίου του Edinburgh σε ηλικία 17 ετών, από όπου αποφοίτησε το 1893 με τιμητικές διακρίσεις. Εργάστηκε ως βοηθός του καθηγητή Alexander R. Simpson στο γυναικολογικό τμήμα του Royal Infirmary και του Μαιευτηρίου του Edinburgh. Το 1895 άρχισε να ασκεί την ιατρική στο Manchester και το 1897 έκανε τη διατριβή του σχετικά με την τύχη των τμημάτων του πλακούντα που έχουν κατακρατηθεί μέσα στη μήτρα μετά τον τοκετό. Τον επόμενο χρόνο εξέδωσε το «Εγχειρίδιο Μαιευτικής», «Manual of Midwifery», για φοιτητές και γιατρούς, το οποίο πραγματοποίησε 5 επιτυχείς εκδόσεις και το 1910 το «Εγχειρίδιο Παθήσεων των Γυναικών», «Manual of Diseases of Women», το οποίο θεωρήθηκε ένα από τα πιο πρωτοποριακά συγγράμματα της εποχής, με πολλές ενδιαφέρουσες καινοτομίες.

Ο Fothergill εισήγαγε τη ραδιοθεραπεία για την καταπολέμηση του γυναικολογικού καρκίνου στο Manchester το 1908, εποχή που διετέλεσε διευθυντής στο εργαστήριο του Royal Infirmary στο Manchester. Εκεί στη συνέχεια δημιουργήθηκε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα ακτινοθεραπείας στον κόσμο. Ο Fothergill πέρασε από όλες τις βαθμίδες της ιεραρχίας στη μαιευτική και γυναικολογική κλινική του πανεπιστημίου του Manchester, από λέκτορας το 1901 μέχρι καθηγητής το 1925 (εικόνα 9), μετά την αποχώρηση του καθηγητή Archibald Donald. Ο Fothergill υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού «The Journal of Obstetrics and Gynaecology of British Empire», «Το Περιοδικό Μαιευτικής και Γυναικολογίας της Βρετανικής Αυτοκρατορίας». Απεβίωσε αιφνίδια κατά τη διάρκεια λόγου μετά από γεύμα, στις 4 Νοεμβρίου του 1926.

Δύο αξιόλογοι επιστήμονες, ο Archibald Donald και ο William Edward Fothergill και οι δυο απόφοιτοι της ιατρικής σχολής του Edinburgh, γεννημένοι ο πρώτος στο Edinburgh και ο δεύτερος στο Southampton, συναντώνται στο Manchester. Εκεί αναπτύσσουν μια ενδιαφέρουσα γυναικολογική χειρουργική τεχνική, που εφαρμόζεται με ιδιαίτερη επιτυχία μέχρι σήμερα, με αναφορά την πόλη που τους φιλο-

ξένησε, το Manchester, την εγχείρηση Manchester.

Summary

Mantalenakis SJ

Archibald Donald (1860-1937) - William Edward Fothergill (1865-1926). Operation Manchester Helen Obstet Gynecol 19(4):323-326, 2007

Archibald Donald referred as the first who performed the Manchester operation in 1888, however, published his technique twenty years later in 1908. This kind of operation includes the performance of anterior and posterior colporrhaphy combined with amputation of the uterine cervix. At the same year Donald's colleague William Edward Fothergill published a similar article, on the operative treatment of displacement of the pelvic viscera. In this publication he stretched his interest on the fixation of Mackenrodt's ligaments on the amputated cervix. Archibald Donald was born in Edinburgh in May, 1860 and received his medical education in that city's university. He resumed his obstetric and gynaecological training in 1885 at the St Mary's Hospital in Manchester. In 1895 was elected surgeon to the Manchester Royal Infirmary and in 1912 was appointed professor of Obstetrics and Gynaecology until 1925. His "Introduction in Midwifery" written for students and nurses went to eight editions and served as a standard text for many years. He died at age 77, in April 1937. William Edward Fothergill was born in Southampton, October 4, 1865. He entered the University of Edinburgh and graduated in 1893 with honors. For the next two years served as assistant of the profes-

sor Alexander R. Simpson at the Royal Infirmary of Edinburgh. In 1895 began practice in Manchester. In 1898 published the "Manual of Midwifery which made five editions. In 1901 was appointed lecturer at the university of Manchester. Fothergill served as director in the laboratory and introduced radiology treatment in gynaecological patients in Manchester in 1908. He made other three publications on Manchester operation, after the initial in 1908, in 1913, in 1915 and the final in 1921 entitled "The end results of vaginal operations for genital prolapse". In 1910 appeared the "Manual of Diseases of Women", that was a very advanced book. Fothergill was one of the founders of the journal "The Journal of Obstetrics and Gynaecology of British Empire". In 1925 Fothergill succeeded Donald as a senior surgeon and professor at the obstetrical and gynaecological department of the university of Manchester, however, very soon after died suddenly, in November 4, 1926, following an after-dinner speech.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Donald A. Operation in cases of complete prolapse. J Obst & Gynaec Brit Emp 1908; 13:195-6.
2. Fothergill WE. On the operative treatment displacements of the pelvic viscera. Tr Edinburgh Soc 1908; 33:129-45.
3. Fothergill WE. The end results of vaginal operations for genital prolapse. J Obst & Gynaec Brit Emp 1921; 28:25.